

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

м. Київ

14 01 20 19р.

№ 33

Про затвердження
програми незалежного тестування
фахових знань та умінь
учителів початкової школи

Відповідно до частини третьої статті 51 Закону України «Про освіту», підпункту 5 пункту 28 Положення про сертифікацію педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2018 р. № 1190,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити програму незалежного тестування фахових знань та умінь учителів початкової школи (далі – Програма), що додається.

2. Українському центру оцінювання якості освіти (Бойко В. І.) під час розроблення та укладання тестів для оцінювання фахових знань та умінь учителів початкової школи забезпечити відповідність тестових завдань змісту Програми.

3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на першого заступника Міністра П. К. Хобзея.

Міністр

Л. М. Гриневич

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказ Міністерства освіти і науки України

від 14 01 19 № 33

ПРОГРАМА НЕЗАЛЕЖНОГО ТЕСТУВАННЯ ФАХОВИХ ЗНАНЬ ТА УМІНЬ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму призначено для оцінювання фахових знань та умінь учителів початкової школи шляхом незалежного тестування у межах сертифікації педагогічних працівників.

Програму укладено відповідно до професійного стандарту «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 10.08.2018 року № 1143 (далі – Професійний стандарт), з урахуванням Типової освітньої програми організації і проведення підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладами післядипломної педагогічної освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 15.01.2018 р. № 36, Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87.

Незалежне тестування є одним з трьох інструментів сертифікації вчителів початкових класів та застосовується для перевірки фахових знань та умінь як складових професійних компетентностей вчителя початкової школи відповідно до трудових функцій (планування та здійснення освітнього процесу, забезпечення і підтримка навчання, виховання і розвитку учнів в освітньому середовищі та родині, створення освітнього середовища) згідно з Професійним стандартом.

Метою зовнішнього незалежного тестування є оцінка фахових знань та когнітивних умінь як складових професійних компетентностей учителя початкової школи, визначених Професійним стандартом:

- здатності вивчати, аналізувати та застосовувати під час планування освітнього процесу професійну літературу подану в паперовій та електронній формах;
- здатності планувати роботу, розробляти календарно-тематичне планування змісту освітніх галузей, планувати професійний саморозвиток учителя;
- здатності здійснювати ціле- покладання, коригування освітнього процесу на основі зіставлення проміжних результатів із запланованими;
- здатності дотримуватися вимог нормативно-правових документів, що регламентують організацію освітнього процесу в початковій школі;
- здатності до використання в освітньому процесі системи теоретичних знань з освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти;
- здатності до використання в освітньому процесі методик навчання освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти;
- здатності до організації та проведення педагогічної діагностики учня;
- здатності добирати доцільні методи, засоби й форми навчання, відповідно до визначених мети і завдань уроку, іншої форми навчання з урахуванням специфіки змісту навчального матеріалу та індивідуальних особливостей учнів класу;

- здатності до надання батькам (особам, що їх замінюють) порад і рекомендацій з питань підтримки учня в освітній діяльності за межами закладу освіти;
- здатності до організації взаємодії з батьками в різних формах;
- здатності до створення безпечних, психологічно комфортних умов освітнього процесу;
- здатності до змістового наповнення освітнього середовища відповідно до вимог Державного стандарту початкової освіти;
- здатності до врахування індивідуальних потреб учнів, у тому числі обдарованих дітей, дітей, які мають особливі освітні потреби, при створенні освітнього середовища.

Програму структуровано відповідно до трудових функцій, визначених Професійним стандартом: планування та організація освітнього процесу; забезпечення і підтримка навчання, виховання і розвитку учнів; створення освітнього середовища. Кожен розділ програми містить підрозділи, що відповідають професійним компетентностям вчителя початкової школи згідно з Професійним стандартом.

Перший розділ «Планування та організація освітнього процесу» містить підрозділи:

- мета і завдання освітнього процесу;
- нормативно-правова база організації освітнього процесу в початковій школі;
- робота з інформацією та інформаційними джерелами;
- планування освітнього процесу.

Другий розділ «Забезпечення і підтримка навчання, виховання і розвитку учнів» містить підрозділи:

- сучасні технології навчання в початковій школі;
- педагогіка партнерства;
- система теоретичних знань з освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти (мовно-літературна освітня галузь, математична освітня галузь, природнича освітня галузь, громадянська та історична освітня галузь, соціальна та здоров'язбережувальна освітня галузь);
  - методики навчання освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти (методика навчання мови та літератури, методика навчання математики, методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»);
  - робота з батьками (іншими законними представниками);
  - педагогічна діагностика.

Третій розділ «Створення освітнього середовища» містить підрозділи:

- здоров'язбережувальне освітнє середовище;
- змістове наповнення освітнього середовища;
- цифрове середовище;
- інклюзивна освіта, діти з особливими освітніми потребами.

Зміст програми

Назва підрозділу	Зміст матеріалу	Фахові знання й уміння (складові професійних компетентностей)
I. Планування та організація освітнього процесу		
1.1. Мета і завдання освітнього процесу	<p>Вимоги до визначення мети і завдань навчальних занять (уроку та інших форм організації освітнього процесу), засоби досягнення цих вимог.</p> <p>Цілі навчання у когнітивній сфері: знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез і оцінювання.</p> <p>Вимоги до формулювання мети виховних заходів та інших форм виховної та розвивальної взаємодії учнів.</p>	<p><i>Знати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● основні вимоги до визначення мети і завдань навчальних занять (уроку та інших форм організації освітнього процесу). <p><i>Уміти визначати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● комунікативно спрямовані цілі уроку відповідно до теми уроку та потреб учнів; ● мету і завдання навчальних занять (уроку та інших форм організації освітнього процесу) на діагностико-прогностичній основі; ● мету та очікувані результати у когнітивній сфері (знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез, оцінювання); ● мету виховного заходу та інших форм виховної та розвивальної взаємодії учнів.
1.2. Нормативно-правова база організації освітнього процесу в початковій школі	<p>Нормативні документи, що регламентують діяльність учителя початкової школи (Закон України «Про освіту», Закон України «Про загальну середню освіту»; Концепція «Нова українська школа», Державний стандарт початкової освіти, типові освітні програми для 1-2, 3-4 класів).</p>	<p><i>Знати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● вимоги нормативних документів до планування та здійснення освітнього процесу в початковій школі. <p><i>Уміти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● аналізувати нормативні документи з метою дотримання їх вимог у професійній діяльності.
1.3. Робота інформацією інформаційними джерелами	<p>Види інформації: текстова, графічна (візуальна), звукова, мультимедійна; порівняння різних видів інформації.</p> <p>Робота з даними. Способи представлення кількісних і якісних характеристик інформації (схеми, діаграми, графіки тощо).</p> <p>Публічна та приватна інформація, конфіденційність даних.</p> <p>Інтернет. Засоби і методи міжособистої комунікації в мережевих спільнотах. Особливості сприйняття інформації, реклами, пропаганди. Безпека в Інтернеті.</p> <p>Навчально-методичне забезпечення НУШ.</p> <p>Джерела інформації для вчителя, у тому числі цифрові</p> <p>Медіаграмотність. Мета комунікації, цільова аудиторія.</p> <p>Зіставлення інформації з різних джерел.</p> <p>Емоційно-ціннісне навантаження медіатекстів.</p> <p>Маніпуляція в медіа. Уявлення про маніпуляцію.</p> <p>Алгоритми з послідовних дій, умов, повторень.</p>	<p><i>Знати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● основні сучасні джерела інформації для вчителя, у тому числі цифрові; ● засоби впливу візуальних, аудіальних та аудіовізуальних медіа; ● етику та особливості цифрового спілкування за допомогою е-пошти та соціальних мереж. <p><i>Розуміти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● основні інформаційні процеси та визначати їх учасників; ● сутність понять інформація, «публічна інформація», «приватна інформація», «конфіденційна інформація», повідомлення, «персональні дані»; конфіденційність даних, цифрова репутація ● призначення, можливості і обмеження програмних засобів та цифрових пристроїв різних типів; ● деструктивні впливи медіа; ● поняття про гіпертекст та навігацію в мережах; ● переваги і обмеження спілкування через мережі, переваги і обмеження групової взаємодії при створенні інформаційних продуктів; ● поняття про авторське право та інтелектуальну власність; ● усвідомлювати відповідальність за свою діяльність в Інтернеті, рекомендувати цікаві та безпечні сайти своїм учням, батькам та колегам; ● різні способи представлення кількісних і якісних характеристик (схем,

		<p>діаграм, графіків тощо).</p> <p><i>Уміти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● розрізняти різні види даних; аналізувати та впорядковувати дані; ● перетворювати інформацію з однієї форми в іншу, порівнювати різні способи представлення інформації; ● визначати джерела отримання інформації, пояснювати переваги і обмеження їх використання, критично оцінювати їхню надійність, розрізняти інформацію, рекламу та пропаганду. ● формулювати запити для пошуку необхідної інформації; знаходити інформацію; ● аналізувати та критично оцінювати інформацію, отриману з різних джерел; ● визначати достовірність інформації, отриманої з цифрових джерел, розрізняти факти і судження; ● аналізувати навчальні матеріали на предмет відповідності потребам учнів та способам сприймання навчального матеріалу; ● добирати належні засоби для спілкування з іншими особами, зокрема з людьми з особливими потребами безпосередньо та через Інтернет; ● аналізувати підходи до навчання, розвитку, виховання й соціалізації учнів; ● визначати (добирати) матеріал щодо планування сучасного навчального заняття (уроку); ● розробляти алгоритми з послідовних дій, умов, повторень; визначати та усувати помилки різних типів у алгоритмах та програмах.
<p>1.4. Планування освітнього процесу</p>	<p>Календарно-тематичний план; план-конспект навчального заняття (уроку, екскурсії, дослідницького, проектного заняття тощо), індивідуальний план професійного саморозвитку вчителя.</p> <p>Складові плану навчального заняття (уроку): послідовність видів діяльності, спрямована на інтеграцію комунікативних умінь, види діяльності, які формують/поглиблюють знання та розвивають відповідні компетентності.</p> <p>Планування видів діяльності на навчальному занятті (уроці), які враховують різні способи сприймання навчального матеріалу учнями, сприяють розвитку життєвих умінь (розвивають критичне мислення, цифрову грамотність, креативність, уміння спілкуватись, вирішувати проблеми, працювати у команді).</p> <p>Варіативність структури навчальних занять (уроків) у початковій школі.</p>	<p><i>Знати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● базові види/типи планування освітнього процесу та основні вимоги до них; ● варіативність навчальних занять у початковій школі; ● структуру уроків різних типів та інших форм організації навчального процесу учнів. ● особливості складання планів-конспектів навчальних занять (уроків та інших форм організації освітнього процесу). <p><i>Уміти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● визначати складники календарно-тематичного плану на навчальний рік; плану-конспекту навчального заняття (уроку та інших форм організації освітнього процесу); індивідуального плану професійного саморозвитку; ● визначати тему навчального заняття (уроку) у відповідності до навчальної програми та календарно-тематичного плану; ● визначати найбільш доцільні методики викладання освітніх галузей під час проектування навчальних занять; ● добирати сучасні підходи до навчання, розвитку, виховання й соціалізації учнів під час планування освітнього процесу; ● визначати у плані-конспекті навчального заняття (уроку) альтернативні види

		<p>роботи, розраховані на незаплановану реакцію учнів та/або зміну навчальної ситуації;</p> <ul style="list-style-type: none"> аналізувати плани-конспекти навчальних занять (уроків) на предмет наявності видів діяльності, що враховують різні способи сприймання навчального матеріалу учнями; сприяють розвитку життєвих умінь.
II. Забезпечення і підтримка навчання, виховання і розвитку учнів		
2.1. Сучасні технології навчання в початковій школі	<p>Особистісно зорієнтований підхід до навчання учнів Інтегроване навчання: тематичний і діяльнісний підходи. Тематичні тижні. Інтегрований урок. Формування ключових компетенцій учнів у процесі тематичного інтегрованого навчання. Ігрова технологія, технологія проблемного навчання, диференційованого навчання, технологія розвивального навчання, інтерактивна, проектна технологія, технологія розвитку критичного мислення. Проект як форма організації навчально-пізнавальної діяльності учнів. Особливості підготовки та проведення дослідницьких занять у початковій школі. Дидактичні функції та можливості використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) освітньому процесі.</p>	<p><i>Знати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> прийоми організації ігрової та дослідницької діяльності учнів. <p><i>Розуміти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> доцільність застосування методів навчання залежно від умов (вік учнів, навчальний предмет/курс, тип та етап уроку, технологія навчання); підходи до інтеграції змісту та видів діяльності (тематичний та діяльнісний); особливості організації освітнього процесу за сучасними технологіями (ігрова технологія, технологія проблемного навчання, диференційованого навчання, технологія розвивального навчання, інтерактивна, проектна технологія, технологія розвитку критичного мислення); способи використання дидактичних функцій та можливостей ІКТ; вплив інформаційних технологій на розвиток освіти та особистості учня початкових класів. <p><i>Уміти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> добирати дидактичні засоби для навчальних занять з різних навчальних предметів/курсів; добирати доцільні методи, форми й засоби навчання відповідно до освітніх технологій, а також згідно з визначеними метою й завданнями уроку, специфікою змісту навчального матеріалу та індивідуальними особливостями учнів; визначати особливості та компоненти навчальних занять, необхідні для формування ключових компетентностей учнів.
2.2. Педагогіка партнерства	<p>Педагогічна взаємодія, форми взаємодії учнів і вчителя. Діалог з учнями як засіб партнерської взаємодії. Партнерство. Технології, що дають змогу реалізувати педагогіку партнерства в освітньому процесі (гуманно-особистісна технологія, педагогіка співробітництва і технологія індивідуалізації навчання). Ранкове коло як спосіб налагодження взаємодії учнів.</p>	<p><i>Знати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> технології, що дають змогу реалізувати педагогіку партнерства в освітньому процесі; методи, форми й засоби навчання та забезпечення взаємодії під час освітнього процесу. <p><i>Розуміти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> сутність понять «педагогічна взаємодія», «партнерство». <p><i>Уміти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> добирати питання для навчального діалогу з учнями як засобу партнерської взаємодії; визначати та добирати доцільні способи взаємодії учнів і вчителя.
2.3. Система теоретичних знань з освітніх галузей,	Усна взаємодія Терміни та професіоналізми, які використовують у фаховому спілкуванні.	<p><i>Знати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> специфіку, функції літератури для дітей, сучасні теоретичні підходи до її вивчення.

<p>визначених Державним стандартом початкової освіти</p> <p>2.3.1. Мовно-літературна освітня галузь</p>	<p>Лексичні, морфологічні, синтаксичні норми сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні.</p> <p>Читання</p> <p>Основні читацькі навички:</p> <ul style="list-style-type: none"> • основні норми орфоєпії; • пошук та виокремлення потрібної інформації в тексті; • аналіз та інтерпретація прочитаного; • вільне володіння мовою. <p>Знання про тексти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • базові характеристики художнього й інформаційного текстів; • основні риси та структура текстів різних жанрів; • стилі та типи мовлення; • поняття авторської позиції; • вплив складності тексту на розвиток навичок читання. • перетворення текстової інформації в графічну інформацію та навпаки; • поняття про цілісні тексти (складаються з речень, організованих в абзаци) та їх види: газетні повідомлення, нариси, відгуки і листи, романи, оповідання, п'єси тощо; • поняття про перервані (незв'язні) тексти та види їх: списки, таблиці, графіки, діаграми, рекламні оголошення, розклади, каталоги, покажчики, бланки. <p>Основні ознаки тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Способи зв'язку речень у тексті. Тексти різних стилів, типів, жанрів мовлення.</p> <p>Письмова взаємодія</p> <p>Фонетика. Орфографія. Основні випадки уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Основні випадки чергування у-в, і-й. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні звуки. Правила вживання знака м'якшення, апострофа. Подвоєння букв. Правопис префіксів і суфіксів. Найпоширеніші випадки чергування приголосних звуків. Велика літера та лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів. Написання</p>	<p><i>Володіти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • базовими знаннями в галузі мовознавства в обсязі, необхідному для здійснення професійної діяльності; • навичками культури мовлення й нормами української літературної мови. <p><i>Розуміти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • як візуальні та звукові елементи змінюють значення та роль художнього тексту (книга з картинками, графічний роман, мультимедійна презентація казки); • мовлення як форму існування мови, результат процесу формулювання й передавання думки засобами мови; • терміни та професіоналізми, які використовують у фаховому спілкуванні; • термінологічне поле тематичної групи «театр»: імпровізація, репліка, репертуар, драма, комедія, сценарист, драматург, фонограма, декоратор, гример, костюмер. <p><i>Уміти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • наголошувати слова відповідно до орфоєпічних норм; • усвідомлювати зміст прочитаного, диференціюючи в ньому головне та другорядне; • критично оцінювати прочитане; • аналізувати тексти різних стилів, типів і жанрів; • узагальнювати інформацію з тексту; • порівнювати тексти; • перетворювати текстову інформацію в графічну та навпаки; • інтерпретувати графічні (візуальні) елементи художнього та інформаційного тексту; • оцінювати ключові думки (позиції) в тексті та наводити з тексту аргументи на користь їх; • визначати риси мовних явищ, розрізняти їхні ознаки, причини виникнення і тенденції функціонування; • здійснювати фонетичний, лексичний, морфологічний, синтаксичний та стилістичний аналіз мовних явищ; • розпізнавати орфограми; • правильно писати слова з орфограмами; • визначати з контексту значення маловідомих слів, фраз; • визначати будову слова; • розпізнавати частини мови, правильно використовувати їх та їхні форми в мовленні;
---	--	---

складних та складноскорочених слів. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Написання *n* та *nn* у прикметниках та дієприкметниках, *ne* з різними частинами мови.

Лексичне значення слів. Поділ української лексики за походженням та значенням. Поняття про фразеологізми. Будова слова. Спільнокореневі слова й форми того самого слова.

Базові знання з морфології. Частини мови, їх морфологічні ознаки, синтаксична роль. Граматичні категорії частин мови, особливості їхнього відмінювання/дієвідмінювання. Особливості написання різних частин мови та їхніх форм. Написання та відмінювання чоловічих і жіночих імен, прізвищ та імен по батькові. Узгодження числівників з іменниками. Особливості творення ступенів порівняння прикметників та прислівників.

Базові знання з синтаксису. Речення як основна синтаксична одиниця. Види речень за метою висловлювання, емоційним забарвленням, будовою. Речення двоскладні й односкладні, поширені й непоширені, повні й неповні, ускладнені й неускладнені. Типи складних речень. Розділові знаки в простому та складному реченні. Члени речення.

Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Діалог. Розділові знаки в конструкції з прямою мовою.

Мовлення

Особливості української мови як державної, її комунікативно-соціальні функції.

Види мовленнєвої діяльності; адресант і адресат мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне мовлення. Особливості усного та писемного мовлення. Типи мовлення. Специфіка функціональних стилів сучасної української літературної мови.

Театралізація. П'єса – літературний твір, призначений для театру. Характери персонажів, вчинки персонажів.

Ремарка, роль ремарок у п'єсі. Драма і комедія.

Вистава. Неповторність вистави у часі.

Дійові особи та виконавці.

Тематична група слів «театр»: імпровізація, репліка, репертуар, драма, комедія, сценарист, драматург, фонограма, декоратор, гример, костюмер.

- правильно писати слова, що належать до різних частин мови, та форми цих слів;
- знаходити й виправляти орфографічні, лексичні та граматичні помилки;
- розрізняти словосполучення й речення;
- розрізняти структуру різноманітних типів речень (просте, складнопідрядне, складне, складна синтаксична конструкція);
- правильно розставляти розділові знаки в простих та складних реченнях;
- оперувати базовими категоріями літературознавства під час філологічного аналізу текстів різних родів, жанрів і стилів; інтерпретувати та оцінювати зміст фольклорних, літературних вітчизняних і зарубіжних творів для дітей, літератури рідного краю.

2.3.2. Математична освітня галузь

Числа та дії з ними

Множина натуральних чисел. Утворення багатоцифрових чисел (принципи порозрядності та позиційності). Читання і запис багатоцифрових чисел у межах мільйона.

Позиційне значення цифр у запису багатоцифрового числа.

Арифметичні дії додавання і віднімання багатоцифрових чисел.

Множення і ділення багатоцифрового числа на одноцифрове, багатоцифрове числа. Закони множення (переставний, сполучний, розподільний) та властивості ділення.

Розв'язування рівнянь з однією змінною, у яких один компонент або права частина рівняння є числовим виразом.

Нерівності зі змінною.

Звичайні дробі. Утворення звичайного дроби. Читання і запис дробів. Чисельник і знаменник дроби.

Порівняння та впорядкування дробів з однаковими знаменниками.

Знаходження дроби від числа. Знаходження числа за значенням його дроби.

Відношення і пропорції. Відсотки

Життєві ситуації, які розв'язуються математичним шляхом, тексти математичного змісту, сюжетні задачі, їх розв'язання різними способами з опорою на прості математичні моделі. Перевірка правильності розв'язання проблемної ситуації різними способами.

Імовірний та фактичний результат обчислень. Помилки в обчисленнях. Способи усунення помилок.

Вимірювання величин

Одиниці вимірювання величин та співвідношення між ними (довжини місткості, маси, площі, часу, вартості, швидкості).

Іменовані числа. Перехід від одних одиниць вимірювання до інших. Порівняння, додавання і віднімання іменованих чисел. Множення і ділення іменованих чисел на одноцифрове число.

Розуміти

- сутність поняття «натуральне число»;
- відсоток як соту частину від цілого;
- поняття множини.

Розрізняти

- цифри і числа;
- прості та складені числа;
- різноманітні стратегії та алгоритми, використовуючи їх для виконання різноманітних дій з числами;
- пряму та обернену пропорційність;
- види діаграм;
- коло і круг, круговий сектор;
- паралельні і перпендикулярні прямі;
- куб, прямокутний паралелепіпед, піраміду, конус, циліндр; знайомі геометричні фігури у фігурах складної форми (на площині й в просторі);
- відношення, пряму та обернену пропорційні залежності, масштаб, графіки залежностей між величинами, діаграми;
- лінійні рівняння з однією змінною, нерівності з однією змінною;
- тотожні вирази.

Уміти

- читати і записувати натуральні числа в межах мільярда;
- перетворювати одиниці вимірювання;
- розкладати числа на розрядні доданки;
- порівнювати дійсні числа, округлювати цілі числа;
- візуалізувати дії з числами за допомогою малюнків, схем, конкретних моделей тощо;
- складати пропорцію і знаходити невідомі члени пропорції;
- аналізувати та оцінювати математичний результат задачі на предмет відповідності його до дійсності;
- визначати стратегію, алгоритм розв'язання задач проблемного характеру;
- оцінювати обґрунтованість результатів;
- знаходити відношення чисел і величин;
- записувати відсотки у вигляді звичайних дробів;
- аналізувати стовпчасті та кругові діаграми;
- знаходити числове значення виразу зі змінними при заданих значеннях змінних;
- обчислювати значення виразів зі змінними;

	<p>Прямі та обернені задачі різних типів, які виникають із повсякденних життєвих ситуацій, що містять групи пов'язаних між собою величин (на пропорційне відношення, пропорційне ділення; на знаходження невідомих за двома різницями, на спільну роботу та ін.). Обчислення периметру багатокутника та площі прямокутника різними (відомими) способами. Використання означень прямокутника, квадрата та властивості протилежних сторін прямокутника під час розв'язування прямих та обернених сюжетних задач практичного спрямування.</p> <p>Геометричні фігури та просторові відношення</p> <p>Найпростіші геометричні фігури на площині та їхні властивості. Паралельні та перпендикулярні прямі. Коло та круг. Круговий сектор. Елементи кола та круга: центр, радіус, діаметр. Властивості діаметра. Кут. Види кутів: прямі, гострі, тупі.</p> <p>Істотні ознаки геометричних фігур (трикутник, прямокутник, багатокутник, коло і круг; куб, піраміда, паралелепіпед, куля, конус, циліндр).</p> <p>Класифікація та порівняння геометричних фігур (за формою, розміром, площею, периметром, іншими ознаками тощо).</p> <p>Просторові відношення.</p> <p>Робота з даними</p> <p>Представлення даних за допомогою таблиць, схем, стовпчикових та кругових діаграм. Графіки залежностей між величинами.</p> <p>Дослідження різних шляхів розв'язування проблемної ситуації та добір доцільного.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • використовувати під час розв'язування задач основні властивості числових нерівностей; • записувати розв'язок лінійної нерівності з однією змінною у вигляді числового проміжку або у вигляді відповідної нерівності; • обчислювати периметр квадрата, трикутника, прямокутника, багатокутника; площу квадрата, прямокутника; довжину кола; площу круга; площу поверхні куба, прямокутного паралелепіпеда, циліндра; об'єм куба, прямокутного паралелепіпеда; • знаходити на рисунках відрізки, кути, коло і круг, круговий сектор; паралельні і перпендикулярні прямі; куб, прямокутний паралелепіпед, піраміду, конус, циліндр. <p><i>Виконувати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • дії з розрядними одиницями (10, 100, 1000 ...); • компетентнісні завдання (задачі) на кілька дій, використовуючи додавання, віднімання, множення та ділення раціональних чисел; • дії з багатозначними числами; • тотожні перетворення виразів. <p><i>Використовувати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • властивості арифметичних дій з натуральними та дробовими числами; • різні способи усної лічби для виконання дій з багатозначними числами; • пропорційні співвідношення для розв'язування задач на відсотки. <p><i>Розв'язувати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • сюжетні задачі з реальними даними щодо використання природних ресурсів; безпеки руху; знаходження периметрів та площ земельних ділянок, підлоги кімнати, об'єму об'єктів, що мають форму прямокутного паралелепіпеда; розрахунку сімейного бюджету, можливості здійснення покупок; розрахунків, пов'язаних із календарем і годинником тощо; • логічні задачі на зважування, переливання тощо; • основні задачі на відсотки; задачі на пропорційні величини і пропорційний поділ. <p><i>Зображувати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • на числовому промені розв'язання лінійної нерівності з однією змінною; • схематично напрямки руху об'єктів.
<p>2.3.3. Природнича освітня галузь</p>	<p>Способи пізнання природи</p> <p>Спостереження, досліди, експерименти, моделювання як способи дослідження природи</p> <p>План дослідження, спостереження, експерименту</p>	<p><i>Знати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • способи пізнання природи (спостереження, досліди, експерименти, моделювання); • агрегатні стани речовин;

	<p>Прилади та обладнання для проведення дослідів, експериментів. Масштаб. Орієнтування на місцевості. Компас. Карти. Навчальні моделі. Види моделей. Глобус, телурій.</p> <p>Винаходи і відкриття.</p> <p>Поняття про галактику, зорі, сузір'я. Сонячна система. Планети Сонячної системи. Земля – планета Сонячної системи. Форма і розміри Землі. Зміна дня і ночі. Причини зміни пір року. Горизонт. Місяць - супутник Землі.</p> <p>Взаємозв'язок неживої та живої природи</p> <p>Тіла і речовини. Різноманіття речовин у довкіллі. Об'єкти неживої природи (вода, повітря, ґрунт), їх властивості.</p> <p>Поширення води у природі, значення її для живих організмів. Колообіг води у природі.</p> <p>Значення повітря для рослин, тварин і людини. Джерела забруднення повітря. Способи охорони чистоти повітря. Корисні копалини: їх види (вугілля, нафта, газ, торф) та їх використання.</p> <p>Відновлювані джерела енергії (Сонце, вітер і вода) та їхнє використання.</p> <p>Поняття про ґрунт. Роль живих організмів в утворенні ґрунту. Чорноземні ґрунти. Значення ґрунту для рослин і тварин.</p> <p>Рослинний і тваринний світ. Вплив довкілля на організм рослин і тварин.</p> <p>Явища природи.</p> <p>Взаємозв'язки компонентів природи Єдність світу живої і неживої природи.</p> <p>Взаємозв'язок людини і природи</p> <p>Людина – частина природи.</p> <p>Значення природи в житті людини. Вплив людини на довкілля.</p> <p>Охорона довкілля від забруднення. Охорона земних надр. Заповідники України.</p> <p>Поняття про раціональне природокористування.</p> <p>Економне використання води, електрики, газу в побуті.</p> <p>Доцільність повторного використання матеріалів та ресурсів.</p> <p>Населення Землі. Етнічний склад населення. Україна на політичній карті світу.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • перелік необхідного обладнання для проведення спостережень, дослідів, експериментів; • планети Сонячної системи, назву галактики «Чумацький шлях»; • види корисних копалин (вугілля, нафта, газ, торф) та їх використання; • відновлювані джерела енергії (Сонце, вітер і вода) та їхнє використання; • ознаки живої природи; • будову тіла людини, системи органів тіла людини; • заповідники України; • рослини та тварини, занесені до Червоної книги України. <p><i>Розрізняти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • корисні копалини; • суміші та розчини; • об'єкти рослинного та тваринного світу України; • явища природи. <p><i>Розуміти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • поняття «довкілля», «природні ресурси», «ґрунт », «раціональне природокористування»; • необхідність збереження природних ресурсів; • важливість уміння розпізнавати проблеми довкілля, пов'язані з антропогенними чинниками; • взаємозв'язок між об'єктами та явищами живої та неживої природи; • значущість відкриттів та винаходів у житті людини. <p><i>Визначати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • джерела забруднення довкілля; • причиново-наслідкові зв'язки між явищами природи; • заходи, що сприяють поліпшенню стану довкілля та раціоналізації природокористування; • сучасні методи вирішення еколого-економічних проблем та раціонального природокористування. <p><i>Уміти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • класифікувати об'єкти рослинного та тваринного світу за різними ознаками; • визначати причини природних явищ; • читати карту, план місцевості, картосхеми; • розпізнавати територіальні межі України, її областей, а також країн-сусідів; • визначати географічне положення України; • визначати культурні ідентичності різних народів світу; • аналізувати статистичну інформацію, подану в різних формах (картах, таблицях, графіках); • знаходити, систематизувати інформацію про довкілля.
--	--	---

<p>2.3.4. Громадянська та історична освітня галузь</p>	<p>Людина серед людей Зв'язки між теперішнім та попередніми поколіннями (українські традиції, державні та народні свята). Основні права та обов'язки громадянина України, права дитини. «Декларація прав дитини». Українські правозахисні інституції.</p> <p>Культурна спадщина Основні етапи розвитку української культури Перелік пам'яток культури: золота пектораль з кургану Товста могила. IV ст. до н. е.; Софійський собор у Києві, перша половина XI ст.; Михайлівський Золотоверхий собор Михайлівського монастиря в Києві, 1108–1113; Кам'янець-Подільська фортеця, XIV–XVI ст.; пам'ятник Богдану Хмельницькому в Києві, 1888, скульптор М. Микешин.</p> <p>Україна – європейська держава <i>Основні етапи становлення України як держави</i> (Київська держава (Русь-Україна), Галицько-Волинська держава, Козацька республіка (Військо Запорозьке, Гетьманщина), Перша світова війна на теренах України, легіон українських січових стрільців, Українська революція та державні утворення XX століття, Друга світова війна на теренах України, Рух Опору, УПА, опозиційний рух (шістдесятники, дисиденти), Україна в умовах незалежності, збройна агресія Російської Федерації проти України). Президенти незалежної України. Державний та політичний устрій сучасної України. Конституція України; основні державні символи.</p>	<p><i>Знати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • основні положення та принципи «Декларації прав дитини»; • Конституційні гарантії прав громадян на освіту. <p><i>Розуміти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • значення історичних подій; • значення основних державних символів; • наукову термінологію громадянської та історичної освітньої галузі. <p><i>Характеризувати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • основні етапи розвитку української культури; • основні етапи становлення України як держави; • державний та політичний устрій сучасної України. <p><i>Визначати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • хронологію основних етапів становлення України як держави; • основні права та обов'язки громадянина України; • до якої правозахисної організації слід звернутися у випадку виникнення тієї чи іншої проблеми; • видатні історичні пам'ятки української культури. <p><i>Уміти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • розпізнавати та описувати основні державні символи; • розпізнавати випадки порушення прав дитини та громадянина України; • зіставляти історичні події, процеси з періодами (епохами); • аналізувати, узагальнювати історичні факти; • оцінювати події та діяльність людей в історичному процесі з позиції загальнолюдських цінностей; • систематизувати інформацію, здійснювати порівняльний аналіз; • узагальнювати й оцінювати розвиток політичних процесів, політичних інститутів взагалі і в Україні зокрема.
<p>2.3.5. Соціальна та здоров'язбережувальна освітня галузь</p>	<p>Здоров'я та безпека Основи безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни. Ознаки психологічно комфортних умов освітнього середовища. Небезпечні чинники природного та техногенного середовища. Основи анатомії та фізіології організму людини. Загальна та особиста гігієна. Особливості процесів дихання, травлення, обміну речовин, теплорегуляції, виділення. Регуляція та</p>	<p><i>Знати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • шляхи попередження виникнення надзвичайних ситуацій, локалізації та ліквідації їхніх наслідків; • основні засоби збереження життя, здоров'я та захисту дітей в умовах загрози і виникнення небезпечних та надзвичайних ситуацій; • складники здорового харчування; • методи профілактики захворювань у дітей; • способи запобігання перевтом; • риси підприємливої людини; • способи конструктивної взаємодії, шляхи вирішення конфліктів у групах;

	<p>узгодженість функцій організму дитини та взаємозв'язку організму з навколишнім середовищем.</p> <p>Складові здоров'я людини. Вплив зовнішніх та внутрішніх факторів на здоров'я, позитивні та негативні тенденції його формування. Здорове харчування. Загальна та особиста гігієна. Здоровий спосіб життя.</p> <p>Підприємливість</p> <p>Складові підприємницької компетентності: критичне мислення, креативність, ініціативність, вирішування проблем, оцінка ризиків, прийняття рішень і конструктивне керування емоціями.</p> <p>Поняття підприємницької компетентності у процесі навчання.</p> <p>Школа, як установа, що формує підприємницьку компетентність.</p> <p>Підприємницька компетентність в контексті процесу навчання впродовж усього життя.</p> <p>Види господарської діяльності людей. Особливості стану економіки.</p> <p>Якість життя людини (фізичне здоров'я та духовні цінності; доброзичливі людські стосунки; сприятливе природне середовище та побут; матеріальна забезпеченість).</p> <p>Культура споживання. Користь та вартість речей та продуктів харчування.</p> <p>Сімейний бюджет. Моделі поведінки споживача. Грошові одиниці їх скорочений запис, співвідношення між ними.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • види господарської діяльності людей. <p><i>Розуміти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • сутність та складові підприємницької компетентності; • значення понять «культура споживання», «добробут»; • умови, що впливають на добробут людини; • ознаки якості життя людини (фізичне здоров'я та духовні цінності; доброзичливі людські стосунки; сприятливе природне середовище та побут; матеріальна забезпеченість). <p><i>Визначати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • небезпечні ситуації; • профілактичні заходи, спрямовані на збереження здоров'я учнів; • шкідливість впливу факторів ризику на здоров'я людини; • умови для забезпечення якості життя людини. <p><i>Уміти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • розпізнавати ознаки та надавати першу допомогу при укусах змій, комах, собак та інших тварин; • оцінювати середовище перебування щодо особистої безпеки, безпеки колективу, суспільства; • розпізнавати органи і системи органів, пояснювати зв'язок між їхньою будовою і функцією; • пояснювати, прогнозувати наслідки впливу людини на природні екосистеми; • визначати та позитивно оцінювати конструктивні ідеї; • добирати речі та продукти харчування, необхідні для життя, на основі оцінювання їхньої якості, практичності, естетичного вигляду, ціни; • добирати відповідні методи, прийоми та форми роботи для формування підприємницької компетентності учнів.
<p>2.4. Методики навчання освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти</p> <p>2.4.1. Методика навчання мови та літератури</p>	<p>Вимоги до уроку української мови в початковій школі.</p> <p>Навчальні заняття (уроки) з української мови. Типи та структура навчальних занять з української мови.</p> <p>Інтегрований підхід до вивчення української мови.</p> <p>Навчальні заняття з навчання грамоти. Навчання грамоти: читання, письмо, креативне письмо. Інтеграція навичок. «Щоденні 5»: читання для себе, читання для когось, слухання/аудіювання, робота зі словами, письмо для себе.</p> <p>Підготовка та проведення навчальних занять з літературного читання.</p> <p>Система методів, прийомів і форм організації діяльності учнів на навчальних заняттях з української мови.</p> <p>Активні форми організації навчальної діяльності учнів на</p>	<p><i>Знати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • вимоги до навчальних занять української мови в початковій школі; • типи та структуру навчальних занять (уроків) з української мови; • методи, прийоми і форми організації навчальної діяльності учнів на заняттях української мови; • методики навчання грамоти учнів початкової школи; прийоми розвитку мислення і мовлення. <p><i>Розуміти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • відмінності в інтегрованому та предметному вивченні української мови. <p><i>Уміти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • визначати вимоги до уроків української мови різних типів; • добирати відповідні методи, прийоми і форми організації діяльності учнів на навчальних заняттях з української мови, спрямованих на розвиток

	<p>навчальних заняттях (уроках) з української мови. Система мовно-мовленнєвих вправ.</p> <p>Розвиток мислення і мовлення на навчальних заняттях з української мови. Формування прийомів логічного мислення (вміння аналізувати, зіставляти, порівнювати, синтезувати, встановлювати спільне і відмінне в аналізованих мовних явищах, узагальнювати, класифікувати, доводити, аргументувати).</p>	<p>мислення і мовлення молодших школярів;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● добирати доцільні способи і засоби реалізації інтегрованого підходу до навчання української мови; ● добирати дидактичний матеріал та методичне забезпечення для навчальних занять з літературного читання; ● вирізняти активні форми організації навчальної діяльності учнів на навчальних заняттях з української мови; ● оцінювати зміст і функції відповідних мовно-мовленнєвих вправ щодо розвитку мислення і мовлення на навчальних заняттях з української мови.
<p>2.4.2. Методика навчання математики</p>	<p>Методична система навчання математики в початковій школі.</p> <p>Психолого-дидактичні закономірності формування математичних понять, умінь і навичок.</p> <p>Методика навчання нумерації цілих невід'ємних чисел в концентрах «Десяток», «Сотня», «Тисяча», «Багатоцифрові числа».</p> <p>Методика формування поняття про звичайні дроби.</p> <p>Методика формування поняття про арифметичні дії додавання, віднімання, множення та ділення. Методика формування обчислювальних навичок усних та письмових обчислень.</p> <p>Методика формування поняття про сюжетну задачу: просту та складену. Методика формування загального уміння розв'язувати прості та складені сюжетні задачі.</p> <p>Методика формування вмінь розв'язувати задачі певних типів. Методи розв'язування сюжетних задач.</p> <p>Методика вивчення основних величин та їх вимірювання. Взаємопов'язані величини.</p> <p>Методика навчання алгебраїчного матеріалу.</p> <p>Методика навчання геометричного матеріалу.</p> <p>Робота з даними на уроках математики.</p> <p>Типи та структура навчальних занять (уроків) математики. Дидактичні засоби навчання учнів математики.</p> <p>Розвиток логічного та критичного мислення на навчальних заняттях математики.</p>	<p><i>Знати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● прийоми використання дидактичних засобів на навчальних заняттях (уроках) математики; ● способи організації роботи з даними; ● методи та прийоми розвитку критичного мислення. <p><i>Розуміти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● необхідність застосування міжпредметних зв'язків у викладанні математики. <p><i>Уміти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● добирати методичні системи навчання математики, спрямовані на розвиток критичного мислення учнів; ● добирати сучасні методики навчання математики з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів; ● добирати методичне забезпечення до уроків математики відповідно до типу та структури навчального заняття; ● визначати доцільні прийоми використання дидактичних засобів на навчальних заняттях з математики; ● обирати дидактичні засоби для викладання окремих тем математики.
<p>2.4.3. Методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»</p>	<p>Формування природничих та соціальних уявлень та понять, сприяння розвитку інформаційно-цифрової компетентності учнів.</p> <p>Інтегрований підхід до формування природничих та соціальних понять (людина, суспільство, жива та нежива природа, природні явища).</p>	<p><i>Знати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● вимоги до матеріального забезпечення вивчення курсу; ● етапи проектної діяльності, методи та прийоми роботи на кожному етапі проекту; ● прийоми навчання учнів через діяльність та гру;

	<p>Методика організації спостережень за природними та соціальними об'єктами (вибір об'єктів для спостережень, етапи спостережень, прийоми фіксації спостережень). Організація короткотривалих та довготривалих спостережень</p> <p>Дослідно-експериментальна діяльність учнів у курсі «Я досліджую світ». Методика проведення дослідів та експериментів на уроках. Досліди з водою, повітрям, ґрунтом, рослинами.</p> <p>Організація дослідно-експериментальної та пізнавальної роботи з використанням ІТ та цифрових пристроїв. Вивчення природничих та соціальних понять через гру та дію.</p> <p>Матеріальне забезпечення вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (натуральні об'єкти, ілюстрації, аудіовізуальні засоби, моделі; обладнання для дослідів та експериментів).</p> <p>Екологічна освіта на навчальних заняттях інтегрованого курсу.</p> <p>Природничі, культурознавчі, виробничі та сільськогосподарські екскурсії. Методика підготовки та проведення екскурсій.</p> <p>Розвиток алгоритмічного, системного, обчислювального, критичного мислення учнів на навчальних заняттях з курсу «Я досліджую світ».</p> <p>Проблемні питання. Робота над проблемними питаннями. Ведення евристичних бесід та навчальних діалогів.</p> <p>Проектна діяльність у курсі «Я досліджую світ».</p> <p>Створення інтелектуальних карт. Лепбуки.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● методику формування природничих, інформатичних та соціальних уявлень та понять; ● етапи створення Лепбуків. <p><i>Розуміти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● логіку формування природничих та соціальних уявлень та понять в учнів; ● важливість екологічної освіти на навчальних заняттях курсу «Я досліджую світ»; ● доцільність курсу “Я досліджую світ” для розвитку алгоритмічного, системного й обчислювального мислення учнів. <p><i>Уміти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● ідентифікувати проблемні ситуації та проблемні запитання; ● аналізувати інтелектуальні карти для організації навчального змісту курсу, ● визначати доцільність використання конкретного обладнання під час вивчення окремих тем курсу «Я досліджую світ»; ● розрізняти доцільні способи і засоби формування природничих та соціальних уявлень і понять; ● добирати потрібний дидактичний матеріал для створення Лепбуків; ● добирати відповідні прийоми навчання учнів через діяльність та гру для розвитку алгоритмічного, системного й обчислювального мислення учнів; ● розрізняти етапи проектної діяльності, методи та прийоми роботи на кожному етапі проекту.
<p>2.5. Робота з батьками (іншими законними представниками)</p>	<p>Повноваження вчителя у взаємодії з батьками (іншими законними представниками). Особливості комунікації вчителя та батьків (інших законних представників). Партнерська взаємодія вчителя та батьків (інших законних представників) здобувачів</p>	<p><i>Знати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● повноваження вчителя в роботі з батьками (іншими законними представниками); ● функції та основні форми роботи з батьками (іншими законними представниками). <p><i>Розуміти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● особливості комунікації з батьками (іншими законними представниками); ● наслідки застосування тієї чи іншої форми роботи з батьками (іншими законними представниками); ● сутність партнерської взаємодії з батьками (іншими законними представниками).

		<p><i>Уміти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● визначати повноваження вчителя в роботі з батьками (іншими законними представниками); ● визначати засоби для налагодження ефективної комунікації з батьками (іншими законними представниками), у тому числі інтернет-ресурси (спеціально створені сайти, соціальні мережі тощо).
<p>2.6. Педагогічна діагностика</p>	<p>Особливості психічного та особистісного розвитку молодшого школяра в освітньому процесі Особливості розвитку пізнавальних процесів молодших школярів (сприймання, увага, пам'ять, уява, мислення і мовлення). Індивідуальні особливості становлення пізнавальних процесів учнів. Психологічні новоутворення молодшого шкільного віку: довільність психічних процесів, внутрішній план дій, уміння організувати навчальну діяльність, рефлексія. Вікові особливості та індивідуальні відмінності перебігу когнітивних процесів у дітей молодшого шкільного віку. Психолого-дидактичні закономірності формування понять, умінь і навичок. Особливості розвитку особистості учня початкової школи. Труднощі навчання. Ознаки, що характеризують стан і результати:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● процесу навчання освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти; ● процесу виховання та соціалізації учнів класу чи окремого учня. <p>Формувальне та підсумкове оцінювання навчальних досягнень учнів. Вербальне оцінювання. Критерії формувального оцінювання, (чіткі аргументовані коментарі вчителя щодо виставленої оцінки, обґрунтовані рекомендації щодо покращення результативності навчальної діяльності учнів у коментарях вчителя). Критерії підсумкового оцінювання. Види та форми діагностичних робіт для моніторингу/ поточного і підсумкового контролю. Засоби контролю, перевірки й підсумкового оцінювання, збору та узагальнення статистичних даних та їх аналізу, педагогічної діагностики соціальних, моральних якостей особистості учня.</p>	<p><i>Знати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● особливості пізнавальних процесів молодших школярів (сприймання, увага, пам'ять, уява, мислення і мовлення); ● ознаки, що характеризують стан і результати процесів навчання, виховання та соціалізації учнів; ● вікові особливості та індивідуальні відмінності перебігу когнітивних процесів у дітей молодшого шкільного віку; ● психолого-дидактичні закономірності формування понять, умінь і навичок; ● види та форми діагностичних робіт для/ контролю динаміки процесу навчання учнів; ● рівні оцінювання навчальних досягнень учнів. <p><i>Розуміти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● динаміку формування соціальних і моральних якостей особистості учня; ● сутність та мету формувального оцінювання; ● способи оцінювання компетентностей учнів. <p><i>Уміти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● визначати мету педагогічної діагностики; ● визначати критерії та показники формувального оцінювання; компетентності, на перевірку яких спрямоване завдання; ● визначати способи сприймання навчального матеріалу учнями; ● визначати психолого-дидактичні закономірності формування понять, умінь і навичок під час планування, організації та коригування освітнього процесу; ● інтерпретувати результати педагогічної діагностики; ● визначати труднощі в реалізації мети навчання, виховання й соціалізації учнів класу/окремого учня, добирати шляхи подолання цих труднощів; ● визначати критерії та показники формувального оцінювання; компетентності, на перевірку яких спрямоване завдання; ● аналізувати результати спостережень/опитувань/бесід/анкетувань для визначення соціальних, навчальних потреб учнів, у тому числі учнів з особливими освітніми потребами, ● встановлювати зв'язок між інтелектуальними здібностями та успіхами у навчанні учнів; ● визначати типові труднощі та помилки учнів; <p><i>добирати</i></p>

	<p>Роль формувального оцінювання в освітньому процесі. Алгоритм діяльності вчителя щодо організації формувального оцінювання. Інструментарій формувального оцінювання (спостереження, спільна постановка цілей, рефлексивні вправи, організація зворотного зв'язку під час навчального заняття тощо). Рівні навчальних досягнень учнів при бальному (підсумковому) оцінюванні: початковий (ознайомлювальний), середній (відтворювальний), достатній (реконструктивний) та високий (творчий). Рівні навчальних досягнень учнів при вербальному оцінюванні: «має значні успіхи», «демонструє помітний прогрес», «досягає результату з допомогою вчителя», «ще потребує уваги і допомоги».</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● зміст, методи, форми і засоби оцінювання відповідно до вікових та індивідуальних особливостей учнів; ● засоби контролю відповідно до типу/мети педагогічної діагностики; ● завдання для діагностичних та комбінованих контрольних робіт; ● завдання (або роботи) для перевірки компетентностей учнів; ● інструменти формувального оцінювання учнів.
<h3>III. Створення освітнього середовища</h3>		
<p>3.1. Здоров'язбережувальне освітнє середовище</p>	<p>Вимоги до створення здоров'язбережувального освітнього середовища. Санітарно-гігієнічні вимоги до організації освітнього процесу у школі. Сучасні проблеми і головні завдання безпеки життєдіяльності. Основні причини травматизму і методи їх зниження. Вплив мікрокліматичних умов, освітлення, шуму, вібрації, електромагнітних випромінювань та інших факторів виробничого середовища на організм людини та її працездатність. Протидія булінгу. Вимоги до дотримання техніки безпеки та організаційні заходи щодо попередження ураження людей електричним струмом. Пожежна безпека й система заходів, що запобігають пожежам та вибухам, правила евакуації людей під час виникнення пожежі.</p>	<p><i>Знати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● вимоги до створення здоров'язбережувального освітнього середовища; ● санітарно-гігієнічні вимоги до організації освітнього процесу в школі ● основні причини травматизму і методи їх зниження; ● правила евакуації людей під час виникнення пожежі; ● вимоги до дотримання техніки безпеки та організаційні заходи щодо попередження ураження людей електричним струмом; ● способи протидії булінгу. <p><i>Розуміти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● вплив мікрокліматичних умов, освітлення, шуму, вібрації, електромагнітних випромінювань та інших факторів виробничого середовища на організм людини та її працездатність; ● поняття «булінг». <p><i>Уміти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● визначати систему заходів, що запобігають пожежам та вибухам; ● оцінювати освітнє середовище щодо його відповідності вимогам до створення здоров'язбережувального освітнього середовища.
<p>3.2. Змістове наповнення освітнього середовища</p>	<p>Вимоги до освітнього середовища, зорієнтованого на особистісний, творчий і духовний розвиток учнів. Індивідуальні потреби учнів у пізнавальній сфері, у сфері особистісного та фізичного розвитку. Обладнання для забезпечення навчального процесу в НУШ (обладнання загального призначення та обладнання для вивчення окремих освітніх галузей). Навчальні осередки в освітньому середовищі НУШ: осередок навчально-пізнавальної діяльності</p>	<p><i>Знати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● вимоги до організації освітнього середовища; ● призначення й оснащення навчальних осередків в освітньому середовищі НУШ. <p><i>Визначати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● компоненти освітнього середовища, необхідні для реалізації Державного стандарту початкової освіти. <p><i>Добирати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● дидактичні матеріали та засоби для уроків та інших організаційних форм

	<p>відповідними меблями; змінні тематичні осередки, у яких розміщуються дошки/фліп-чарти/стенди тощо; осередок для гри, оснащений настільними іграми, інвентарем для рухливих ігор; осередок художньо-творчої діяльності з поличками для зберігання приладдя та стендом для змінної виставки дитячих робіт; куточок живої природи; осередок відпочинку з килимом для сидіння та гри, стільцями, кріслами-пуфами, подушками з м'яким покриттям; дитяча класна бібліотечка; осередок вчителя, оснащений столом, стільцем, комп'ютером, полицями/ящиками, шафами для зберігання дидактичного матеріалу тощо.</p>	<p>навчання, для оформлення класної кімнати; ● матеріали для створення навчальних осередків у класі.</p>
<p>3.3.Цифрове середовище</p>	<p>Вимоги до використання комп'ютерної техніки в закладах освіти для забезпечення освітнього процесу. Ефективна організація навчального процесу в цифровому навчальному середовищі. Цифрові пристрої. Середовища для опрацювання текстів, таблиць, зображень, аудіо та відео-інформації. Правила техніки безпеки та санітарно-гігієнічні норми при використанні комп'ютерної техніки та цифрових пристроїв.</p>	<p><i>Знати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● правила експлуатації цифрових пристроїв. <p><i>Розуміти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● необхідність та доцільність організації роботи з цифровими пристроями; ● шляхи ефективного використання цифрового освітнього середовища; ● призначення програмних засобів для реалізації навчальних завдань; ● можливості, наслідки та ризики використання цифрових технологій у різних середовищах; ● необхідність підтримувати безпечне освітнє середовище з використанням цифрових пристроїв та технологій, забезпечувати інформаційну безпеку учнів, у тому числі й кібербезпеку. <p><i>Уміти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● добирати ресурси цифрового освітнього середовища для вирішення завдань освітнього процесу; ● добирати відповідні програмні засоби для опрацювання текстів, таблиць, зображень, аудіо та відео-інформації; ● добирати інформаційні продукти (тексти, зображення, таблиці, звуки, відео, презентації) для отримання, передачі інформації та результатів педагогічної діяльності; ● визначати за допомогою правильної термінології збої у роботі доступних цифрових пристроїв.
<p>3.4. Інклюзивна освіта, діти з особливими освітніми потребами</p>	<p>Механізми надання додаткової підтримки: асистент вчителя, індивідуальна програма розвитку. Особливості роботи з дітьми з порушеннями психофізичного розвитку.</p>	<p><i>Знати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● особливості навчання та розвитку дітей з особливими освітніми потребами; ● принципи інклюзивної освіти у відборі дидактичних матеріалів;

	<p>Створення безпечного дружнього середовища в класі. Врахування принципів інклюзивної освіти у відборі дидактичних матеріалів.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● методи та форми роботи з дітьми з порушеннями психофізичного розвитку; ● прийоми створення психологічно комфортних умов освітнього процесу. <p><i>Розрізняти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● ознаки толерантного середовища; ● ознаки мови ворожнечі. <p><i>Розуміти</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● роль асистента вчителя в інклюзивному навчальному процесі; ● значення поняття «безпечне дружнє середовище»; ● необхідність урахування індивідуальних потреб фізичного розвитку учнів при створенні освітнього середовища. <p><i>Ураховувати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● індивідуальні пізнавальні потреби та інтереси учнів при формуванні освітнього середовища; ● індивідуальні потреби учнів у сфері особистісного та фізичного розвитку при формуванні освітнього середовища (у тому числі обдарованих дітей, дітей, які мають особливі освітні потреби). <p><i>Аналізувати</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● індивідуальні програми розвитку та навчання учнів, які вимагають особливої уваги.
--	---	---

Генеральний директор
 директорату дошкільної та шкільної освіти

А. О. Осоловський